

Riksrevisjonen vil ha likebehandling i Mattilsynet

Mattilsynet ble etablert 1. januar 2004 og overtok da ansvaret for oppgavene til Statens næringsmiddeltilsyn, de kommunale næringsmiddeltilsynene, Fiskeridirektoratets sjømatkontroll, Statens dyrehelsetilsyn og Statens landbrukstilsyn. Mattilsynet er administrativt underlagt Landbruks- og matdepartementet, men forvalter også ansvarsområder for andre departementer.

Formålet med etableringen var å skape et samordnet og enhetlig mattilsyn. Man hadde samtidig som mål en kostnadsreduksjon på 10% i forhold til driften av de tidligere tilsynene. Mattilsynet er i dag en desentralisert etat med ett hovedkontor, åtte regionkontorer og 54 distriktskontorer.

Sist i januar i år presenterte Riksrevisjonen resultatene av en undersøkelse av Mattilsynet, Dokument 3:8 (2011-2012). I undersøkelsen ble et utvalg av Mattilsynets distriktskontorer bedt om å behandle en sak der det av saksgrunnet gikk frem at det var funnet 4 koliforme bakterier per 100ml i en vannprøve på ledningsnettet til et kommunalt vannverk som forsyner 35 000 personer. Undersøkelsen viste at 11 av 19 distriktskontorer anbefalte at vannverket umiddelbart måtte iverksette kokevarsler. De resterende 8 kontorene anbefalte ikke å gå ut med kokevarsel.

Undersøkelsen omfattet også behandling av tre saker som gjaldt godkjenning av vannforsyningsanlegg med private utbyggere av hytte- og boligområder. Her var det forskjellig vurdering av behovet for godkjenning, men flere distriktskontor etterspurte mer informasjon for å kunne ta stilling i sakene.

Likebehandling av like saker skal gjelde som prinsipp i forvaltningen. Det er ikke holdbart at vilkår som stilles er avhengig av lokalisering og distriktskontor eller at iverksetting av tiltak varierer tilsvarende. Riksrevisjonens har søkt etter årsaker. Her vises det blant annet til utfordringer knyttet til Mattilsynets elektroniske arkivsystem. Dette er ment å være et viktig hjelpemiddel for å sikre enhetlig tilsynsvirksomhet og effektivisering, men fungerer i dag ikke optimalt.

Landbruks- og matdepartementet har i sin kommentar til undersøkelsen vist til kompleksiteten i de saker som normalt blir behandlet, at det i praksis er viktig å gi rom for faglig skjønn og lokal kompetanse i møte med brukerne og at Mattilsynet i hver enkelt sak har en viss frihet til å vurdere om det skal fattes vedtak eller ikke. Departementet har også pekt på svakheter ved Riksrevisjonens undersøkelsesmetodikk.

Resultatene av undersøkelsen overrasker imidlertid ikke de berørte fagmiljøer.

Vannverkseiernes organisasjoner har for lengst påpekt distriktsvise forskjeller i saksbehandlingen. I Mattilsynet er man også klar over utfordringene. Mange distriktskontorer har etterlyst klarere retningslinjer og regelverkstolkninger fra hovedkontoret.

Riksrevisjonen konkluderer sin undersøkelse med at det er viktig at de berørte departementer nå bidrar til at Mattilsynet får en vesentlig mer lik behandling av like saker. Tilsynets IT-systemer bør videreutvikles og kvaliteten på styringsinformasjonen fra Mattilsynet må heves.

Riksrevisjonen har med sin undersøkelse påvist usikkerhet i Mattilsynets forvaltning og skapt bredere oppmerksomhet rundt de utfordringer som følger av dette. Vi mener det meste nå ligger til rette for å ta skrittet frem til en enhetlig og god forvaltningspraksis. Samtidig vil

det i mange saker fortsatt være et behov for utøvelse av lokalt basert faglig skjønn i drikkevannsforvaltningen så langt dette ikke fører til at reelle hygieniske risikosituasjoner overses. Dette betinger god kompetanse og trygghet i forvaltningsrollen. Mattilsynet er som godkjennings- og tilsynsmyndighet på drikkevannsområdet en viktig aktør i det norske vannfaglige kompetansemiljøet. Vannforsyningsfaget spenner over mange faglige utfordringer i hele kjeden fra vannkilde til tappekran. Statsbudsjettet for 2012 peker på drikkevann som ett av tre satsingsområder for Mattilsynet i 2012. Norsk vannforening håper dette gir grunnlag for ytterligere fokus og styrket kompetanse på drikkevannsområdet i Mattilsynet.

Norsk vannforening

En feilslått vannforvaltning er mer skjebnesvanger for et folk enn nederlag i krig, og en vellykket forvaltning er viktigere enn seier.

R. Dendl